

супроводжується вичерпанням природних ресурсів й різким погіршенням якості навколишнього природного середовища, спричиняє масові захворювання рослин, тварин та людей, і загрожує подальшому розвитку цивілізації на Землі. В сучасних умовах, коли розвиток світової економіки перетворив навколишнє середовище на єдиний інтегрований ресурс, який використовується і змінюється системою суспільного виробництва, ретельне врахування економічного фактора при розробці будь-яких екологічних і соціальних програм має дуже важливе значення щодо безпеки життєдіяльності людини.

За двадцять років незалежності Україна займає:

- 181 місце серед 183 країн світу щодо спрощення сплати податків;
- 134 місце серед 180 країн в світі щодо рівня корупції;
- 73 місце серед 192 країн щодо якості життя;
- 38 місце в світі по обсягу виготовлення автомобілів (це четверта позиція з кінця);
- 5 місце в світі щодо кількості споживання алкогольних напоїв;
- 5 місце в світі серед країн з найбільшою кількістю емігрантів;
- 4 місце серед країн з найгіршою економікою;
- 1 місце в світі щодо дитячого алкоголізму;
- 5 місце в Європі та 21 в світі по кількості населення.

Нас було 49,5 млн. чоловік у 2004 році. До 2011 р. ми втратили майже 4 млн. Зараз залишилося 45 млн. 787 тис. За темпами вимирання Україна в лідерах. Дитяча смертність в нашій країні найвища у Європі. Український народ опинився перед реальною загрозою вимирання. Тому ми повинні зберегти сталий розвиток суспільства, економіку держави, надати безпечні умови життя і діяльності самим собі й майбутнім поколінням. Між тим, згідно офіційному міжнародному статуту, Україна є зоною екологічного бідунства, при чому не тільки через Чорнобильську катастрофу, але й через необґрунтоване господарювання. Серед європейських країн Україна має найвищий рівень навантаження на природне середовище. Цей рівень особливо високий у Донецькій, Дніпропетровській та Запорізькій областях, які вже в Україні вважаються «зоною екологічного неблагополуччя». В той же час саме ці регіони є промисловим та енергетичним серцем України, і якраз на них лягає основна вага виробництва, загострюючи і без того екстремальну екологічну ситуацію. Тому неможливо не погодитися з думкою тих авторів, які вважають, що проблеми економіки та екології повинні вирішуватися в комплексі.

Список використаної літератури

1. Миценко І.М. Забезпечення життєдіяльності людини в навколишньому середовищі. – Кіровоград, 1998. – 292 с.
2. Депутат О.П., Коваль І.В., Мужик І.С. Цивільна оборона : навчальний посібник / За ред. полковника В.С.Франчука. – Львів: Афіша, 2000. – 336 с.
3. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці : підручник. – Вид. 3-є, перераб. і доп. – Львів: УАД, 2006. – 336 с.
4. Яблоков А. Пробуждение от экологической спячки // Родина. – 1990. – № 4.
5. Экологическая оценка и экологическая экспертиза / В.Н. Виниченко, С.Д. Дайман, Я.П. Молчанова, М.В. Хотулева, О.М. Черп. – 3-е изд. – М.: АСТ, 2001. – 378 с.

ПРАВИЛА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ У ПОБУТІ

*Нищун С. І.
м. Полтава*

Небезпека пожеж підстерігає не тільки на підприємстві, установі, а й у побуті: у житловій квартирі, в особистому автомобілі або в гаражі, садовій ділянці і т.п. Також ,

як і на виробництві, житлові та інші приміщення необхідно забезпечити первинними засобами пожежогасіння (вогнегасниками тощо), і системою захисту.

Пожежа – це неконтрольований процес горіння. Горіння – це швидкоплинна реакція окислення з виділенням тепла і світла. Для пожежі необхідні три фактори: 1. Горюча речовина. 2. Окиснювач (кисень). 3. Джерелозагоряння.

Пожежі у побуті можливі з наступних причин: 1. Від необережного поводження з вогнем. 2. При використанні несправних електричних мереж та побутових приладів. 3. При палінні в ліжку, особливо в нетверезому стані. 4. При одночасному включенні в одну розетку декількох електричних приладів. 5. При використанні легкозаймистих рідин для чищення та прання одягу. 6. Від пустощів з вогнем дітей, залишених без нагляду. 7. Від залишених без нагляду включених побутових електроприладів (телевізорів, прасок, чайників, фенів і т.п.), газової плити, газового балону.

Як попередити пожежу в побуті? Для цього слід завжди пам'ятати прості правила пожежної безпеки:

1. При користуванні електроенергією включати в електромережу праску, плитку, чайник і інші електроприлади, тільки справні і за наявності неспаленої підставки, або не розміщувати включені електроприлади близько до горючих предметів і з дерев'яними конструкціями.

2. Слідкувати, щоб електричні лампи не торкалися паперових і тканинних абажурів.

3. Не забувати, йдучи з дому, вимикати електроосвітлення. Всі електроприлади, в тому числі і телевізор, радіоприймач, музичний центр тощо (крім холодильника), відключіть від розетки.

4. Не застосовувати саморобних запобіжників, електричних подовжувачів, тимчасових дротів, розеток і т.п.

5. Не допускати одночасного включення в електромережу декількох потужних споживачів електроенергії (електрична плита, електрокамін, чайник тощо), що викликають перевантаження електромережі. Так само небезпечно потрапляння води на електропроводи. Небезпечно заклеювати їх шпалерами, підвішувати на цвяхи, відтягувати, зав'язувати у вузли, застосовувати зіпсовані з'єднувальні шнури, подовжувачі.

6. Не можна використовувати несправні вимикачі, розетки, вилки, оголені дроти, з'єднувати проводи за допомогою скрутки.

7. Електромережу від перевантажень і коротких замикань захищають запобіжники тільки заводського виготовлення.

8. Потрібно стежити за справністю і чистотою всіх електропобутових приладів. Монтаж електропроводки та її ремонт довіряйте лише фахівцям.

Не забувати, що газ – вибухонебезпечний завжди, тому

- не можна при наявності запаху газу в помешканні вмикати електроосвітлення, запалювати сірники, палити, застосовувати відкритий вогонь. У цьому випадку необхідно негайно викликати аварійну службу і до її прибуття ретельно провітрити приміщення;

- відкриваючи кран газопроводу, слід перевірити, чи закриті крани у газових приладів;

- перед тим, як запалити газовий пальник, потрібно запалити сірник, а потім відкривати кран пальника;

- слідкувати, щоб закипаюча рідина не заливала полум'я пальника, а під посуд з широким днищем треба підставляти кільце з високими ребрами.

Неприпустимо залишати включеними газові прилади без нагляду. Над газовою плитою не можна сушити білизну. Перед користуванням газовою колонкою у ванній кімнаті слід перевірити наявність тяги в димоході, для цього джгутик паперу підносять

до нижнього обрізу ковпака колонки. Втягування полум'я під ковпак вказує на наявність тяги в димоході. Димохід газової колонки слід очищати від сажі не рідше одного разу на квартал.

Дуже небезпечно прати в бензині та інших легкозаймистих рідинах.

Неприпустимо паління або запалювання сірників при користуванні бензином, ацетоном, гасом, розчинниками.

Багато речовин побутової хімії (мастики, нітрофарби, лаки, клеї та інші) представляють підвищену пожежну небезпеку, особливо в аерозольній упаковці. Ні в якому разі не здійснюйте підігрів на відкритому вогні пожежонебезпечних мастик (БМ, гаму, скипидарні, дзеркальну на силіконі і т. п.). Небезпечно палити і застосовувати вогонь під час натирання і покритті лаком підлог, наклейки лінолеуму і плитки.

Найбільше число пожеж в квартирах походить від необережності при палінні. Особливу небезпеку становить куріння в ліжку, особливо осіб, які перебувають у нетверезому стані.

При відвідуванні підвалу, горища, сараю, комори, гаража не допускайте куріння і використання для освітлення запаленого сірника або свічки.

Причиною пожежі може бути багаття у дворі житлового будинку, в якому сплячуться старі меблі, сміття, опале листя, тополиний пух. До пожежі може призвести і відігрівання замерзлих труб паяльною лампою або факелом.

Не залишайте дітей вдома самих, коли горить газова плита, топиться камін, піч або включені електроприлади.

Зберігайте сірники в місцях, недоступних для дітей. Витівка дітей з сірниками – це частина причина пожеж.

Новорічна ялинка теж може бути причиною пожежі. Щоб цього не сталося:

- ялинку ставте на стійку підставку і подалі від приладів опалення;
- не можна прикрашати ялинку целулоїдними іграшками, обгортати підставку і ялинку ваткою не просочені вогнезахисним складом;
- висвітлювати ялинку слід електрогірляндами тільки заводського виготовлення;
- в приміщенні не дозволяється запалювати різні феєрверки, бенгальські вогні, хлопавки, свічки;
- не можна одягати дітей в костюми з вати і марлі, не просочені вогнезахисним складом.

З кожним роком все вище і вище стають знову споруджувані житлові будинки в місті. У будинках підвищеної поверховості (10 і більше поверхів) змонтовані установки автоматичного димовидалення та пожежогасіння. Для того, щоб протипожежні засоби були в постійній готовності, необхідно;

- двері коридорів, в яких розташовані пожежні крани, не закривати на замки, а також стежити за наявністю та справністю ущільнюючих прокладок у створі квартирної двері;
- доступ до люка на балконі містити вільним, в зимовий час кришку люка очищати від снігу і льоду;
- в коридорі, що йде від сходової клітки до квартири, не складати і не зберігати різні речі, меблі тощо;
- стежити, щоб ящики пожежних кранів були повністю укомплектовані рукавами і стволами;
- не дозволяти дітям включати протипожежні пристрої;
- при виявленні будь-яких несправностей протипожежного обладнання в будинку, негайно повідомити про це в житлову організацію.

Сходи, коридор, запасний вихід відносяться до шляхів евакуації на випадок пожежі. Не дозволяється під сходовими маршами влаштувати комори, захаращувати

коридор, забивати або захаращувати запасний вихід. Слід зберігати підвали та горища в чистоті. Не зводити різного роду споруди і прибудови у дворі будинку.

У разі пожежі або появи диму слід негайно повідомити в пожежну охорону за телефоном «101», вказавши точну адресу.

До прибуття пожежної частини прийміть заходи до евакуації людей та майна, приступайте до гасіння наявними засобами (водою, піском, вогнегасником, ковдрою або іншою щільною тканиною).

У разі загоряння ізоляції електропроводів, необхідно спочатку відключити мережу, а потім приступити до гасіння.

Гас, бензин, і інші легкозаймисті рідини гасити водою не можна: вони легше води і, спливаючи на поверхню, тому продовжуватимуть горіти. При горінні цих рідин, для гасіння можна використовувати ковдру, щільну тканину або пісок.

При виявленні пожежі в квартирі будинку підвищеної поверховості, відкрийте ящик пожежного крана на поверсі, прокладіть рукавну лінію зі стовбуром до вогнища пожежі, відкрийте вентиль, натисніть кнопку дистанційного пуску насоса-підвищувачів і направте струмінь води на вогонь.

При задимлення будівлі необхідно: включити в роботу проти димні пристрої (димовий люк, вентилятори), щільно зачинити двері квартири і в разі надходження диму через нещільності вийти на балкон, лоджію, а за їх відсутності евакуюватися з будинку по незадимлюваній сходовій клітці.

Таким чином, пожежа неможлива там, де немає контакту пального з джерелом запалювання. Особливу увагу приділіть відкритому вогню. Видаліть все пальне (у т. ч. штори і фіранки) від газових плит та інших нагрівальних приладів на безпечну відстань.

Не розвішуйте речі для просушування безпосередньо над нагрівальними приладами. Не кидайте палаючі (тліючі) предмети з балконів і з вікон. Залишаючи приміщення, закривайте вікна та двері балконів. Якщо джерело запалювання неможливо виключити на 100%, то приміщення рекомендується захищати засобами автоматичного захисту та гасіння пожежі.

Електрична енергія є потенційним джерелом запалювання, якщо немає надійного захисту електромережі від струмів короткого замикання і перевантажень. Залишаючи приміщення, відключіть електроенергію. Гарячі електричні прилади необхідно знеструмити і, якщо горіння не припинилося, залити водою або накрити щільною тканиною. Для гасіння електроприладів рекомендується використовувати порошкові вогнегасники. Вони ефективно локалізують зону горіння і не завдають побічної шкоди електронним пристроям і мікросхемам.

Суворо дотримуйтеся інструкції по зберіганню речовин і матеріалів. Зберігайте пожежовибухонебезпечні речовини в суворо обмежених кількостях, і подалі від дітей.

Засоби виявлення та гасіння пожежі, а також проти димного захисту повинні постійно перебувати в справному стані.

Шляхи евакуації не допускається обробляти спаленими матеріалами та захаращувати, а двері (люки) евакуаційних виходів забивати цвяхами або замикати на невідкриваючі запори, не захаращувати балкон.

Пам'ятайте, що балкон – це місце літнього відпочинку, а не склад. Не захаращувати балкони і лоджії спаленими матеріалами. При пожежі балкон може стати єдиним місцем, безпечним від вогню і диму.

У разі виявлення перших ознак пожежі негайно телефонуйте «101» і потім спробуйте самотужки загасити загорання. Однак у випадках, коли дим і температура перешкоджають підходу до осередку пожежі, негайно залишіть приміщення. Не забудьте закрити вікна і двері в квартирі, щоб зменшити приплив свіжого повітря в

приміщення. У деяких випадках при нестачі кисню відбувається само загасання пожежі.

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

*Стебакова О.І.
м. Полтава*

Постановою Кабінету Міністрів України №1099 від 1998р «Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій» затверджено «Положення про класифікацію надзвичайних ситуацій». Надзвичайна ситуація – порушення нормальних умов життя і діяльності людей на об'єкті або території, спричинене аварією, катастрофою, стихійним лихом чи іншою небезпечною подією, яка призвела (може призвести) до загибелі людей або значних матеріальних втрат.

Надзвичайна ситуація (НС) – це спричинена джерелом небезпеки ситуація, за якої на певній території, акваторії чи господарському об'єкті порушуються нормальні умови життя та діяльності людей, виникає загроза їх життю чи здоров'ю, завдається шкода об'єктам економіки, особистому майну чи природному довкіллю.

Загальними ознаками надзвичайної ситуації є :

- наявність або загроза загибелі людей чи значне погіршення умов їх життєдіяльності;
- заподіяння матеріальних і економічних збитків;
- істотне погіршення стану довкілля.

До надзвичайних ситуацій, як правило, призводять аварії, катастрофи, стихійні лиха та інші події, такі як епідемія, терористичні акти, збройні конфлікти тощо. Деякі вчені розглядають виникнення НС як наслідок загострення суперечностей між суспільством і природою, пов'язане із занадто великими масштабами впливу людства на природне середовище. Пояснюється це швидким зростанням населення Землі, розширенням господарської діяльності, різким збільшенням енергоспоживання та використання інших природних ресурсів. Інші пов'язують НС із обмеженістю знань людства про навколишній світ, що нерідко не дозволяє передбачити усі наслідки реалізації тих чи інших науково-технічних рішень та проектів. Втручаючись у природу, законів якої людство ще далеко не пізнало, та створюючи все більш потужні інженерні комплекси та технічні системи, люди формують нове штучне середовище існування, закономірності існування якого їм ще недостатньо відомі. Якщо ще врахувати, що моральний та загальнокультурний розвиток цивілізації відстає від темпів науково-технічного прогресу, то стане зрозумілим, що внаслідок цього збільшується ризик виникнення надзвичайних ситуацій.

Серед причин, які викликають НС, особливо потрібно виділити такі, як аварії, катастрофи, стихійні лиха. Ці поняття часто переплітаються, люди їх плутають.

Аварія – небезпечна подія техногенного характеру, що створює на об'єкті, або території загрозу для життя і здоров'я людей і призводить до руйнування будівель споруд, обладнання та транспортних засобів, порушення виробничого або транспортного процесу чи завдає шкоди довкіллю. Аварії, в залежності від наслідків (збитків) поділяються на дві категорії, а за розмірами розрізняють легкі, середні, важкі та особливо важкі аварії.

Катастрофа – велика за масштабом аварія чи інша подія, що призводить до тяжких, трагічних наслідків для людини, тваринного чи рослинного світу, змінюючи умови середовища існування.